

TISZTVISELŐK CÖLIBÁTUSA.

Írta: GERGELY JANKA.

Ezt a furcsanevű intézményt eddig legfeljebb olyan értelemben ismertük, hogy a tisztviselők nagyrésze nem alapíthat családot, mert kevés a jövedelme. Tudtuk és hirdettük is, hogy ez a veszedelem elhárítható oly módon, hogy a nő nem tölti az idejét kizárólag azzal, hogy a háztartását úgy ahogy rendben tartja, párnákat hímez és hazavárja a férjét,

hanem ő maga is kenyérkereset után lát. És az utolsó évtizedben erősen növekedett is az ily alapon létrejött házasságok száma.

Most azonban – úgy hírlík – komoly veszedelem fenyegeti a dolgozó nőknek a családalapításba való kétségtelen jogát. Legyünk ugyanis tisztában azzal, hogy ez a jog minden embert megillet. hacsak nem beteg, vagy nem lépte túl a házasságra alkalmas kor határát. Ahol az embernek ezt a jogát megnyirbálják, ott bünt követnek el a természet és a társadalom ellen s ez a bön nem marad megtorlás nélkül.

Ezt az egyszerű igazságot nem akarják végiggondolni azok az intéző körök, amelyek mostanában kisütötték, hogy a vasút, a posta és a telefon férjes nőtisztviselői többet mulasztanak a hivatalukban, mint a férfiak és a leányok és ezen az alapon – anélkül, hogy az okokat kutatnák, – egyszerűen meg akarják tiltani a nőtisztviselőknél a házasodást.

Hát logikának ez is logika, de vajmi furcsa. Ugyanilyen logikával azt is ki lehetne mondani, hogy a férfi nem alkalmas a tisztviselői pályára, mert időről-időre elszólítja a hivatalból katonai kötelezettsége. Ezt az okoskodást alkalmasint megmosolyognák, pedig legalább annyira logikus, mint azé a hivatalos agyvelőé, amely a nőket akarja társadalmi kötelezettségeik miatt a kenyérüktől megfosztani. Mert vajjon miért mulaszt a férjes nőtisztviselő többet, mint a hajadon, vagy mint a férfitisztviselő? Azért, mert hivatala mellett az anyaság nehéz és veszedelmes funkcióit is ellátja. De vajjon szabad-e őt ezért állása elvesztésével sújtani? Az anyaság nem egyéni gyönyörűség, bár kétségtelen, hogy érzelmi részében a legmagasabb és legtisztább érzés, amely az ember érzelmi skáláján feltalálható. De – ismételjük – nem egyéni passzió. éhhez nagyon is kockázatos és felelősségteljes, hanem a lehető legnehezebb és legfontosabb társadalmi funkció. Ennek a funkciónak a teljesítése annyira belevág az állam, a nemzet érdekébe, amelynek minél több katonára és minél több adófizető polgárra van szüksége, hogy egyszerűen maga alatt vágja a fát az állam, ha polgárai egyik nagy rétegének megtiltja a családalapítást. Mert világos, hogy a nőtisztviselőkre mondván ki a házassági tilalmat, velük együtt a férfiak számára is lehetlenné teszi a házasodást. Annyival súlyosabban vét az államhatalom a tisztviselői cölibátus elrendelésével a gondjaira bízott nagy közönség, az állampolgárok összessége ellen, mert éppen azt az osztályt kényszeríti a fokozatos kipusztulása, amelyet a nemzet gerincének szoktak nevezni: a középosztályt, amely a jelent dominálja és egyúttal a jövő kultúrájának is letéteményese.

Lehetetlen, hogy végiggondolták volna a

cölibátus kérdésének felvetői, hova vezet az az út, amelyre most készülnek rálépni. Valószínűleg nem is gondoltak ilyen messze, csak éppen a mulasztási jegyzékekig és a kondukt-listákig, amelyek – horribile dictu – több mulasztást tüntetnek fel a nőtisztviselő rovására, mint a férfiera. Miért, vajjon miért? Az anyasággal járó kötelezettség miatt csak nagyon sok gyermekes családanyák mulasztanak annyit a hivatalukban, mint azok a férfiak, akiknek nem sikerül a katonai szolgálat alól valamilyen módon kibujniok. Viszont van sok olyan nő, aki nem lesz anya, aki tehát ezen a címen nem mulaszt. Miért mutat ezeknek a listája több mulasztást, mint férfikollégáiké? Egyszerű a válasz: azért, mert kétszeres munkát kell végezniök, kenyérkereseti és háztartási munkát. A férfitisztviselő hivatalos teendői végeztével vagy olyan munkához lát, amelyet kedvvel üz, vagy sétál, sportol, társaságba, kávéházba megy, olvas, szóval olyan foglalkozást üz, amely a napi munkájával kellemes ellentétben áll és testi-lelki felfrissülést jelent. Vagy hazatér családjá körébe és igényt tart rá, hogy 2-3 ember azzal foglalkozzék, hogy ő jól érezze magát. Fűtsenek, takarítsanak, szellőztessenek, főzzenek-süssenek, legyenek vidámak és elégedettek, hogy az ő hangulatát ne rontsák,

A nőtisztviselőnek egészen másképpen telik a napja. Ha otthon él a szüleinél, akkor az a kötelessége, hogy kímélje őket. Reggel jókor keljen fel és segítsen takarítani, mert az nőies foglalkozás. Ezután szaladjon a cseléddel – vagy egyedül, ha nincs cseléd – bevásárolni mindazt, amire a háztartásban aznap szükség lehet. Azután siet a hivatalba.

Hivatal után hazaszalad, terít, segít a tálatás körül, azután rendbeszedi az ebédlőt, mielőtt újra hivatalba menne, este megint siet haza, megint terít, megint tálat, megint leszedi az asztalt, és ha ezt a „rendes munkáját” bevégezte, akkor leül és rendbeszedi a garderoberjét, vagy hímez egy pár papucsot, vagy házi-sapkát, vagy párnát, asztalfutót és hasonló fontos tárgyat.

Ha férjhez megy, akkor más formában kezdődik ugyanaz a tánc előlről. Akkor még kisebb a háztartása, de még nagyobb a felelőssége, mert hiszen ura és parancsolója jó el látásáról van szó, akinek a viharvert gyomrát és idegrendszerét bizony néha nehéz kielégíteni. Az öregekkel szemben fennálló kötelezettség annyiban módosult, hogy most sűrűn meg kell őket látogatni, mindig új és új gyöngédségeket velük szemben kitalálni és annyiban, hogy az öregek száma megnövekedett a gyöngédségi igényekben nem éppen szerény nénikével és bácsikével egyetemben.

Ez a sokszoros teher, amelyet az aránytalanul drága, mert aprólékos háztartás okozta

gyakori anyagi zavarok, a cseléd lehetetlen helyzetéből folyó nehézségek és válságok néha az elviselhetetlenségig fokoznak, persze hogy idő előtt megőrli a munkabírást; fáradtság, kimerültség, idegesség jár a nyomában, amely azután gyakran oka a nőtisztviselő mulasztásának. Segíteni ezen a bajon csak úgy lehet, ha a nőt felszabadítjuk a háztartási munka a l ó l, ha az esztelen pénz- és munkafecsérléssel járó apró háztartásokat szövetkezeti vagy vállalkozási alapon álló úgynevezett központi háztartásokkal pótoljuk, amelyek a modern technika nyújtotta előnyökkel a szakszerű házimunka és a nagybani fogyasztás előnyeit is összekötik és az egyéni háztartásnál sokkal olcsóbban látják el a háztartási üzemet. Emellett a nő munkaerejét produktívabb foglalkozások számára tartják fenn.

A szövetkezeti eszme, a szervezkedés eszméje jut kifejezésre a háztartás központosításában. E lap olvasói előtt nem kell részletesen felsorolni ennek a régen és jól bevált intézménynek a pozitív előnyeit, a tisztviselőket fenyegető cölibátus hírére (reméljük, hogy alapítalan a hír), legyünk azonban tisztában azzal, hogy a háztartás vezetése nem hivatása a kenyérkereső nőnek és hogy a gazdasági és ipari fejlődés előbb utóbb belevisz bennünket a központi háztartás révébe. Ha siettetni tudjuk ezt a folyamatot, annál jobb, sok költség, sok erőfecsérlés és sok boldogtalanság elől menekülünk meg.